

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4340/2020
01.04.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислава Китановић Башић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Гордана Вукобрат, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 341/20 од 21.05.2020. године, у седници одржаној 01.04.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 341/20 од 21.05.2020. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 9092/2018 од 15.10.2019. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца у целости. Ставовима другим и трећим изреке утврђено је да је тужилац на основу поклона, који је учињен 13.09.1995. године у ... на Записник бр. ... и Записник бр. ... Општине Сремски Карловци, Комисија за излагање података премера и катастарског класирања земљишта и утврђивања права на непокетностима, стекао право власништва на некретностима сада уписаним у лист непокретности ... и ... КО ..., ближе наведеним у овим ставовима изреке, што је тужена дужна признати и трпети. Ставовима четвртим и петим изреке одлучено је да се некретнине уписане у лист непокретности ... и ... КО ..., ближе наведене у овим ставовима изреке, издвајају из заоставштине пок. ВВ и пок. ГГ, расправљене решењем Општинског суда у Новом Саду О .../..., што је тужена дужна трпети. Ставом шестим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 485.725,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде па до исплате. Ставом седмим изреке одбијен је захтев у делу којим је тужилац тражио да се тужена обавезе да исплати и законску затезну камату на износ главног дуга од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 341/20 од 21.05.2020. године, ставом првим изреке жалба тужене је усвојена, па је преиначена првостепена пресуда у усвајајућем и делу одлуке о трошковима поступка, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је на основу поклона, који је учињен 13.09.1995. године у ... на Записник бр. ... и Записник бр. ... Општине Сремски Карловци, Комисија за излагање података премера и катастарског класирања земљишта и утврђивања права на непокетностима, стекао право власништва на некретностима сада уписаним у лист непокретности ... и ... КО ..., ближе наведеним у

овом ставу изреке што је тужена дужна признати и трпети, као и да се некретнине уписане у лист непокретности ... и ... КО ..., ближе наведене у овом ставу изреке, издвоје из заоставштине пок. ВВ и пок. ГГ, расправљене решењем Општинског суда у Новом Саду О .../..., што је тужена дужна трпети, па је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове поступка од 268.875,00 динара. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове на име таксе на жалбу од 56.300,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, која је учињена у поступку пред другосепеним судом, као ревизијског разлога из члана 407. став 1. тачка 3. ЗПП, и због погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију тужиоца.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), па је нашао да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена су брат и сестра, тужилац је од рођења године и након закључења брака 1981. године живео у заједничком домаћинству са родитељима ВВ и ГГ у кући у ..., ул. ... бр. 2а, саграђена на кат.парц. .../... КО ... и уписана у лист непокретности бр. ... КО ... (сада ЛН ... КО ...). У поступку излагања података и утврђивања права на непокретностима пред Комисијом за излагање података премера и катастарског класирања земљишта и утврђивања права на непокретностима Општине Сремски Карловци, сачињен је записник бр. ... од 13.09.1995. године у коме је констатовано да ВВ и ГГ поклањају, а тужилац прима на поклон непокретности саграђене на кат.парц. бр. .../... КО ... и то: грађевинско земљиште у површини од 02 ара 49 м² и породичну стамбену зграду у ул. ... бр. ..., а констатовано је и да комисија признаје право власништва предметних некретнина тужиоцу у целини по основу поклона и да се тужилац уписује да је власник предметних непокретности, те да се у корист ВВ и ГГ уписује право доживотног плодоуживања на некретнинама које су предмет поклона. Записник су потписали поклонодаваци и поклонопримац. Истог дана сачињен је и записник бр. ... и на овом записнику констатовано је да ГГ поклања, а тужилац прима на поклон непокретности кат.парц.бр. .../... и .../..., као и да комисија признаје право власништва предметних некретнина тужиоцу у целини по основу поклона и да је наведено земљиште у власништву тужиоца. Записник су потписали поклонодавац и поклонопримац.

У обавештењу бр. ...-.../... од 19.11.1997. године Републичког геодетског завода, Комисија за излагање Општине Сремски Карловци констатовано је да су за носиоце права власништва, односно права коришћења на кат.парц. .../... одређени ВВ и ГГ, свако у по ½ дела, а у обавештењу бр.-.../... од 19.11.1997. године констатовао је да је за носиоца права власништва на парцелама бр. .../... и .../... одређена ГГ, а у обавештењима је констатовано и да се упис права власништва на наведеним непокретностима у корист тужиоца може извршити само ако Комисија достави уговоре о поклону оверене код надлежног суда. У списима нема доказа да су ова обавештења

упућена и уручена тужиоцу, већ само да су наведена обавештења упућена ГГ и ДД, да их је ДД примила 10.12.1997. године, док их ГГ није примио јер је преминуо 22.11.1996. године. Допуна записника бр. ... од 13.09.1995. године сачињена је 06.04.1998. године, а допуна записника бр. ... од 13.09.1995. године сачињена је 11.05.1998. године и у њима је констатовано да странка АА није у остављеном року доставио комисији одговарајућу документацију на шта је обавезан наведеним обавештењима, па је комисија за власника породичне стамбене зграде и четири помоћна објекта у ... бр. ... у ... саграђених на кат.парц. бр. .../... одредила ГГ и ДД у по ½ дела, а за власника кат.парц. бр. .../... и .../... одредила је ДД у целости.

Тужилац је 2005. године сазнао да није власник некретнина које је добио на поклон од својих родитеља, због чега је покренуо оставински поступак и решењем Општинског суда у Новом Саду О .../... од 07.02.2006. године оглашен је за јединог наследника, на основу ког решења је тужилац уписан као власник предметних непокретности. Тужилац је купопродајним уговором од 24.06.2009. године продао трећем лицу парцеле бр. .../... и .../.... Тужилац тужбом у овој правној ствари тражи да се утврди да је по основу поклона стекао право власништва на непокретностима уписаним у ЛН ... и ... КО ... (примарни захтев), да се утврди да је по основу савесне и законите државине стекао право власништва на предметним некретнинама (први евентуални захтев), односно да се утврди да је по основу улагања у некретнину у ..., ул. ... бр. ... стекао право сувласништва у ½ идеалног дела, те да ½ идеалног дела предметне некретнине представља његову посебну имовину, као и да се ½ идеалног дела издвоји из заоставштине иза пок. ГГ и пок. ДД (други евентуални захтев).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев закључивши да је тужилац право својине стекао поклоном за живота својих родитеља, а не наслеђивањем, јер је у моменту смрти родитеља већ био власник предметних некретнина, а да тужена применом правила о терету доказивања није доказала да за живота поклонодаваца није постојала воља да се учини поклон нити је пружила доказ да је на страни поклонодаваца дошло до осиромашења, те да је тужилац према покојним родитељима показао неблагодарност, при том оценивши да су уговори о поклону који су констатовани на записницима Комисије од 13.09.1995. године валидни уговори којим је тужилац стекао право власништва на предметним непокретностима у смислу одредбе члана 20. и 33. ЗОСПО, те да ове непокретности нису могле бити предмет наслеђивања у оставинском поступку иза пок. ГГ и ДД, јер су за њиховог живота постале власништво тужиоца, због чега је усвојио тужбени захтев да се предметне непокретности издвоје из заоставштине, при том оценивши и да тужилац као брат тужене има правни интерес за вођење овог поступка јер од исхода овог поступка зависи обим заоставштине пок. ГГ и ДД. Како је усвојио примарни тужбени захтев првостепени суд је закључио да престаје потреба за одлучивањем о евентуалним тужбеним захтевима.

Међутим, другостепени суд је закључио да тужилац нема правни интерес за утврђење права својине на некретностима по основу поклона на којима је већ уписан као власник у 1/1 дела по основу решења о наслеђивању, те да тужилац на основу такве пресуде не би могао да исходuje упис права својине на спорним некретнинама, што је циљ тужбе за утврђење права својине, без обзира на утврђени основ власништва на спорним некретнинама, јер је то већ исходовао по основу решења о наслеђивању, због чега је побијаном одлуком првостепена пресуда преиначена и (примарни) тужбени захтев одбијен.

Врховни касациони суд не прихвата правно становиште другостепеног суда, имајући у виду да је право тужиоца доведено у питање вођењем парничног поступка по тужби овде тужене (у предмету који се води пред Основним судом у Новом Саду под П 8664/15, у коме је тражила да се утврди да јој по основу наслеђа припада $\frac{1}{2}$ дела заоставштине која је утврђена решењем Општинског суда у Новом Саду О .../... од 07.02.2006. године, а који поступак је тренутно у прекиду до окончања поступка у овој правној ствари), па тужилац има правни интерес да захтева утврђење права својине по основу поклона у овој парници, без обзира на чињеницу да је уписан као власник у јавној књизи, јер од исхода овог поступка зависи обим заоставштине пок. ГГ и ДД. Наиме, моментом смрти оставиоца, сагласно члану 212. Закона о наслеђивању, заоставштина прелази по сили закона на оставчеве наследнике, при чему решење о наслеђивању, има деклараторни, а не конститутиван карактер, те је дозвољено према наследнику у парници утврђивати обим и састав заоставштине, као и право наслеђивања. Како је тужилац у листу непокретности уписан по основу решења о наслеђивању, а не на основу спорних уговора о поклону, по основу којих тужилац, стиче право власништва у моменту закључења уговора, па стога ове непокретности не би могле бити предмет наслеђивања у оставинском поступку иза пок. ГГ и ДД, то сагласно наведеном има правни интерес да се у парници утврди његово право својине и да се на основу такве пресуде упише његово право својине по основу уговора о поклону, ако се утврди да су наведени уговори правно ваљани.

Како другостепени суд оценивши да тужилац нема правни интерес за утврђење права својине на некретностима по основу поклона на којима је већ уписан као власник у 1/1 дела по основу решења о наслеђивању, није ценио наводе жалбе тужене који се односе управо на правну ваљаност уговора о поклону. Тек када буде оценио основаност примарног тужбеног захтева и у зависности од тога, онда ће одлучити о основаности евентуалног тужбеног захтева, с обзиром на одредбу члана 197. став 2. ЗПП. У конкретном случају, ради се о једном примарном тужбеном захтеву којим је тужилац тражио да се утврди да је по основу поклона стекао право власништва на непокретностима уписаним у ЛН ... и ... КО ... (примарни захтев) и два евентуална захтева и то: да се утврди да је по основу савесне и законите државине стекао право власништва на предметним некретностима (први евентуални захтев), односно да се утврди да је по основу улагања у некретнину у .., ул. ... бр. ... стекао право сувласништва у $\frac{1}{2}$ идеалног дела, да $\frac{1}{2}$ идеалног дела предметне некретности представља његову посебну имовину, као и да се $\frac{1}{2}$ идеалног дела издвоји из заоставштине иза пок. ГГ и пок. ДД (други евентуални захтев).

Одредбом члана 2. ЗПП, прописано је да странке имају право на закониту, једнаку и правичну заштиту својих права (став 1) и да суд не може да одбије одлучивање о захтеву за који је надлежан (став 2). При томе, суд у парничном поступку одлучује у границама захтева који је постављен у поступку (члан 3. став 1. ЗПП).

Одбијањем примарног тужбеног захтева у овој правној ствари, а да при том није одлучио о постављеним евентуалним тужбеним захтевима другостепени суд је погрешно применио наведена општа правила парничног поступка и учинио је апсолутно битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП. Из наведених разлога, побијана пресуда је укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење. Како је првостепена пресуда у овој парници већ једанпут била

укинута, а побијаном другостепеном пресудом је првостепена пресуда преиначена и одбијен примарни тужбени захтев, при чему није одлучивано о евентуалним тужбеним захтевима, другостепени суд ће сагласно одредбама члана 383. и 384. у вези члана 387. став 3. ЗПП, заказати и одржати расправу, а затим мериторно одлучити о тужбеном захтеву, уз правилну примену материјалног права.

Укинута је и одлука о трошковима јер зависио од одлуке о главној ствари.

С обзиром на изложено, Врховни касациони суд је на основу члана 415. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци овог решења.

**Председник већа – судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић